

het gewicht van die arm volgend, verplaatsing te veroorzaken en het hele lichaam in beweging te brengen. Grote concentratie en alertheid zijn nodig om de kleinste impuls te onderkennen en te gebruiken. Ook de bereidheid om een impuls te volgen en te laten inwerken is noodzakelijk: de bereidheid controle te laten varen, het lichaam los te laten en ongekende, ongeplande bewegingen niet tegen te houden.

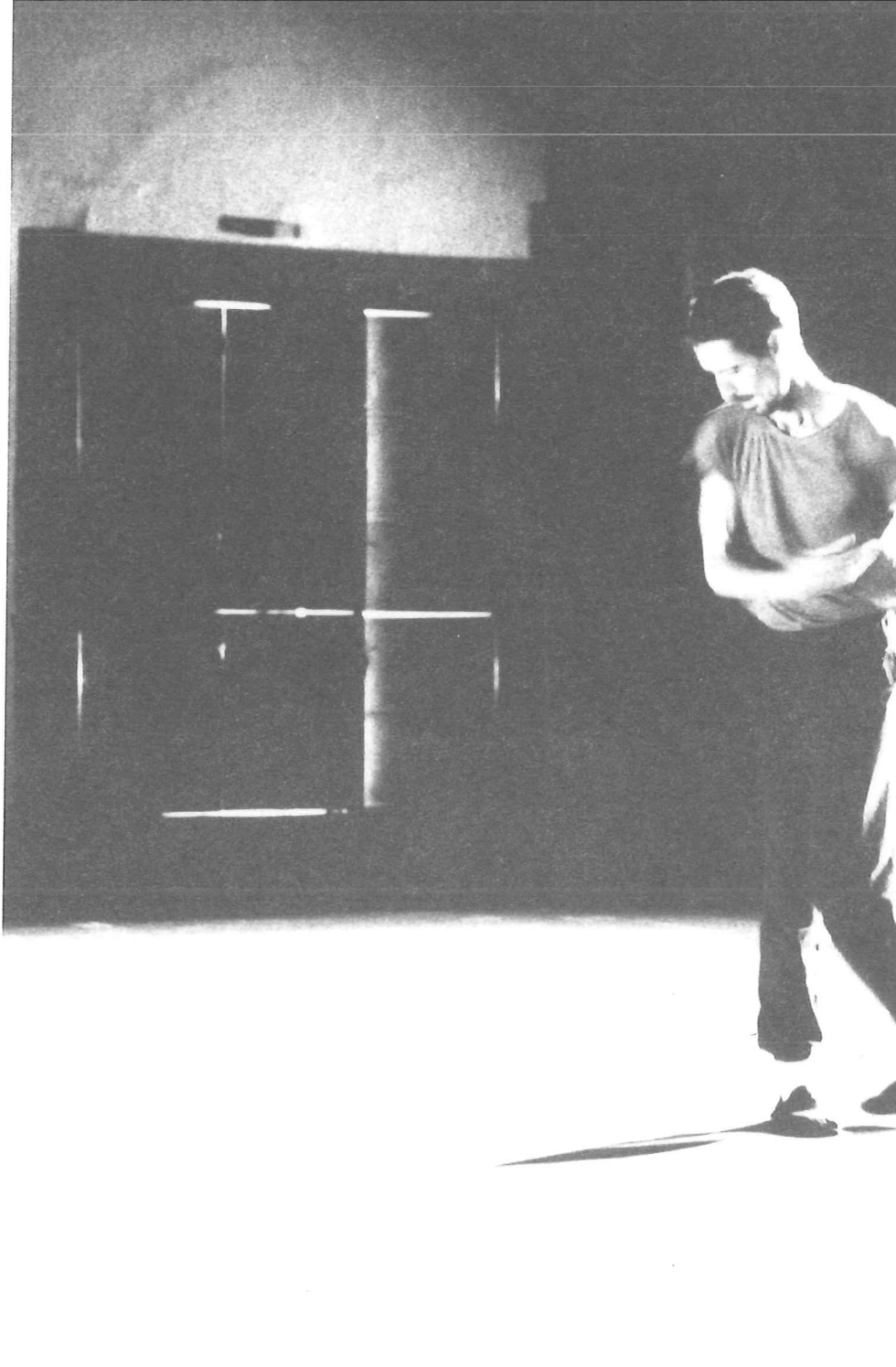
In het licht van die concentratie op het moment en van die bereidheid tot reactie op wat komt, wordt ook duidelijk dat een lichaam meer is dan een louter fysisch gegeven. Bewegingen en lichaamshoudingen hebben betekenissen, zowel sociaal als privé, betekenissen die daarom niet meteen duidelijk gemaakt kunnen worden met woorden. Via het lichaamsgeheugen kan een specifieke beweging iemand in een bepaalde emotionele 'staat' brengen. Het feit alleen al dat baby's worden gewiegd als ze huilen, is daar een alledaags voorbeeld van. Het wiegen zorgt ervoor dat ze zich rustig en beschermd gaan voelen, zo rustig en beschermd als toen ze nog wiegden in mama's buik. Door de ontvankelijkheid voor die lichamelijke associaties en door erop te reageren met een beweging, worden beweging en emotie heel echt in improvisatie. Ze worden totaal beleefd, wat op zich eerlijker is dan gespeelde emotie en aangeleerde beweging. Net omdat de energie niet gericht wordt op het strekken van een voet, de juiste uitvoering van een beweging, maar op ontvankelijkheid, het laten gebeuren van een beweging zonder meer, is er ruimte voor dergelijke associaties. Zo wordt radikaal komaf gemaakt met het beeld van de danser als louter lichaam.

Tegelijk werpt dit vragen op in verband met de grens tussen publiek en privé. Hoe eerlijk kan je zijn als kunstenaar? Hoe direct kan je het publiek met iets confronteren zonder dat het afknaapt op die directheid? In hoeverre moet iets omgevormd zijn of gemas-

kerd, moet er afstand en abstractie ingebouwd zijn voor je het op scène kan zetten? Improvisatie als voorstelling maakt bewegingsmateriaal op een ongefilterde manier tot kijkvoer. Ongefilterd en ongeremd – betekent dat dan eigenlijk ook niet privé? Wordt het publiek niet in de positie van voyeur geduwd? Alsof je aan de andere kant van een raam staat, iets ziet wat niet voor jou bedoeld is en erdoor gefascineerd geraakt?

Die eerlijkheid in improvisatie betekent echter niet dat alle remmingen volledig verdwenen zouden zijn. Uiteindelijk is het eind-

doel beweging, niet persoonlijke therapie. Eén van de dingen die je als danser leert doorheen improvisatie is het vinden van de grens tussen loslaten en controleren, en dit zowel op puur fysiek als op emotioneel vlak. 'De opwinding en het plezier voor het publiek lijkt te komen van interacties waar verantwoordelijkheid heen en weer gaat tussen de partners, waar de actie van richting verandert, soms vertikaal, soms horizontaal, variërend van het werken dicht bij de vloer naar hoog in de lucht, en waar het verplaatsen van gewicht gebeurt op onverwachte punten. Het is meestal

Steve Paxton / Christian Schroth